

ИГОР РОСОХОВАТСКИ ПИРАТ

Превод от руски: Александра Каназирска, 1980

chitanka.info

Пират дълго седя в магазина и чака. Хората влизаха и излизаха, вратата виеше и скърцаше, а Малкият Стопанин все не идваше. Лапите на Пират замръзнаха и той ги мушкаше една след друга до корема си. Колкото повече време минаваше, толкова по-бързо трябваше да сменя лапите. Отчаяние завладя кучето и то започна тихичко да скимти.

Ето че през отворената врата е показана познато лице. Кучето радостно скочи. Но внезапно носът му му съобщи, че очите са го подвели. Беше някакъв хлапак, който много приличаше на Малкия Стопанин, но това беше *друго* момче. Миришеше на кисели бонбони и на чужда къща.

Понякога хората спираха около Пират.

— Бедното куче, погледни как е премръзнало — говореше една жена на друга.

Те не произнасяха името му, но Пират знаеше, че говорят за него. Чувствуваше по интонацията, че го съжаляват и от това ставаше още по-тъжен.

Нещо му подсказваше, че няма повече да види Малкия Стопанин, нито Стопанката. Те изчезнаха безследно и кучето че успя да открие следите им. Ненапрасно напоследък предчувствуваше нещо лошо. Твърде вкусни неща му даваха, ласкаеха го повече от обичайното. Това не можеше да бъде *просто така*.

Вчера отведоха Пират при Чуждия, който понякога идваше на гости у Стопаните и срещу когото не му позволяваха да лае. Той живееше в другия край на града. Там Стопаните оставиха Пират, а Малкият Стопанин показва как е научил кучето да брой. Той го питаше:

— Колко е две плюс три?

Пират знаеше: ако се обърнат към него с думите „две“ и „три“, трябва да излае определен брой пъти и тогава ще получи подарък. Ако му кажат „едно“ и „две“, трябва да излае различен брой пъти. На всички тия правила на играта го беше научил Малкият Стопанин, когото Пират много обичаше. Той запомняше неговите думи не заради подаръка — късче захар или салам, а заради обичта. Той се изхитри да запамети заради Малкия Стопанин дори цифрите. Понякога те му се струваха прилични на разни предмети. Само една цифра — единицата, той не искаше да опознава. Тя му напомняше пръчка и той лаеше по нея много пъти. А още по-малко обичаше нулата, защото, когато я

видеше, трябваше да стои и да мълчи, а това му изглеждаше тревожно и страшно.

Естествено Пират не можеше да знае, че неговите стопани се преместиха в друг град и понеже не можеха да го вземат със себе си там, подариха го на техния познат. Но и без да знае това кучето чувствуваше, че се е случила беда.

И тая сутрин, когато Чуждият излезе от къщи и за момент остави вратата отворена, Пират се шмугна през пролуката и офейка.

Излезе обаче, че да избяга от чуждата квартира е само половин работа. Пират тичаше по улиците и никак не можеше да открие Познатата миризма.

Неочаквано му се стори, че вижда Малкия Стопанин. С радостен лай и колкото му крака държат той се втурна след него през улицата, като рискуваше да попадне под автомобилите. Но докато бягаше, Малкият Стопанин или този, който му приличаше, влезе в магазина.

И ето: Пират седи и чака, а нещо мъчително и отчайващо го кара да квичи и да скимти.

Кучето остана, докато затвориха магазина. Чуждите хора му подхвърляха късчета хляб и салам. Студът притъпи мъката му и сега трепереше само от студ.

Вече се канеше да потърси по улиците и по дворовете топло местенце, когато един човек в син комбинезон грубо го хвана за врата. Човекът хвърли Пират в един фургон, където вече беснееха няколко бездомни кучета.

Заведоха ги в голяма сграда. Навсякъде из нея се усещаше остра, неприятна миризма. По коридорите сновяха забързани хора в бели престилки и всички те се струваха на Пират неотделими от сградата, както са уредите, пейките, пътеките. Те сякаш нямаха своя собствена миризма, трудно му беше да ги различи.

Кучетата разпределиха в клетки. Не ги хранеха много обилно, но истински глад Пират не изпитваше.

Настъпи денят, когато го преместиха в отделна клетка. Отначало му беше някак страшно при вида на насочените към него огромни очи на блестящите уреди. По после свикна и с „очите“, и с ремъците, с която опасвах тялото му. Рязка болка усети само за кратък миг, когато го приготвиха за втикване на електродите. Понякога, по време на опитите, когато електрическите импулси постъпваха през електродите

в мозъка му, Пират, който знае защо, си спомняше за цифрите. Те се мяркаха в паметта му, въртяха се и кучето не успяваше да ги познае и да излае определения брой пъти, както го беше учил Малкият Стопанин.

Скоро Пират опозна хората, които работеха с него, започна да различава лицата им, походката им. Знаеше, че от дребничката жена, която приличаше на цифрата шест, може да изпроси прибавка към обедата, ако лежи неподвижно, отпуснал глава върху лапите. А разположението на мършавия, вечно бързащ човек с очила може да завоева, ако прояви бурна радост, щом оня се появи. Но един път въпреки скоковете и радостния квик на Пират мършавият остана тъжен. Пират го загледа в лицето и узна, че на този човек му се е случило нещо неприятно. Може би са му отнели любимия кокал или са го натупали за нищо и никакво. И на Пират също му стана мъчно. Той отпусна глава и тихо заскимтя. И от това кучешко съчувствие слаба усмивка озари лицето на мъжа и той въздъхна:

— Такава е работата, приятелю. Нищо, ще го преживеем...

В лабораторията особено трябваше да угажда на дебелия сърдит човек, когото наричаха Евгений Иванович. На Пират той се струваше всемогъщ и всевиждащ. Знаеше всичко предварително и не понасяше притворството.

Евгений Иванович рядко присъствуваше на опитите. Математик, инженер и биолог, той се занимаваше с въпросите на биониката. В лабораторията надникваше само да провери как се изпълняват разпорежданията му. Понякога лично включваше Пират към уредите, въртеше нониусите и ругаеше немарливите сътрудници и лаборанти.

По време на един от най-сложните опити, понеже в момента спореше с някого, той втична щепсела в друг контакт. Пират, целият омотан с проводници, усети как нещо го удари в главата. Пред очите му проблеснаха искри, огнени нули, после потъна в глуха тъмнина...

... Пират се съвзе в друга стая. Не си спомняше добре какво му се бе случило. Опитата се да застане на четирите си лапи. Успя с мъка. Краката му трепереха и се разчекнаха встрани като на новородено паленце. Имаше и други промени, и то съвсем необичайни.

Изминаха няколко дни. Пират възвръщаше силите си.

И ето сутринта, когато оставиха за няколко минути клетката му отворена, пред Пират възникна натрапчиво видение. Като че ли той

избягва от клетката, а човекът, който я отвори и се наведе в ъгъла на стаята над уредите, не успява да го залови. Докато чуе шума, докато обърне глава и се изправи, Пират вече е извън пределите, в които би могъл да го достигне. Кучето знаеше, че вратата на коридора е отворена и там нахлува миризмата на пръст и трева. Значи и външната врата е отворена.

Пират завъртя глава, бутна широкия нашийник, към който прикачаха проводниците. Почувствува рязка болка по цялото тяло. Но това не го спря. Кучето изтича по коридора, блъсна с гърди полуотворената врата и се озова на улицата...

Така Пират стана скитник. Скоро той намери една купчина боклуци. Около нея избра своя дом, а околния район — за Своя територия. Твърде скоро започна да я разширява. В края на крантата се убеди, че може свободно да пътешествува из града, да пресича улиците, без да се бои от автомобилите, нито от чуждите кучета. Сега Пират знаеше, че между колите задължително има разстояние и оттам може да прекоси платното. Той не се плашеше от клаксоните и умееше да пресметне времето, когато автомобилът ще бъде в опасна близост.

Нещо повече. Пират просто определяше съвсем точно кое куче ще се осмели да го нападне и в кой миг именно ще стане това. Колкото и ловък и хитър да беше неговият противник, Пират неизменно го пресрещаше в най-добрата позиция за отбрана и за нападение. Постепенно властта му по територията на няколко квартала признаха почти всички бездомни псета, дори и ония, които бяха далеч по-силни от него.

Веднъж Пират се канеше да прекоси улицата, но в последната минута чу нарастващия шум на автомобил и спря. Шумът не бе такъв, с какъвто бе свикнал. Опитният автомобилист би определил, че колата се движи с извънредно голяма скорост.

Редом с Пират се чува бързи стъпки. Жена с малко дете в ръце пристъпи на платното. От тролейбусната спирка на отсрещния тротоар я викаше един мъж.

Зеленото палто се мярна пред очите на Пират и изведнъж той просто видя какво ще се случи, какво неминуемо ще се случи, ако жената направи само една крачка още. Подчинявайки се на някакъв необясним порив, кучето скочи, ухапа долния ръб на дрехата и издърпа жената обратно на тротоара.

Тя се развика, детето заплака. Някакви хора се спуснаха към Пират.

Но в този миг иззад ъгъла връхлетя линейка от „Бърза помощ“ с включена сирена и като вихър прелетя край тях.

Едва сега Пират отпусна дрехата. Но да избяга вече беше късно. Кучето стоеше в кръга на разгневените хора. Някой от тях заканително вдигна пръчка. Впрочем намериха се и защитници.

Висок мъж във военна униформа запита жената:

— Ваше ли е кучето?

Тя поклати отрицателно глава. Още не беше се опомнила от уплахата.

— Може да е бясно — страхливо рече човекът с пръчката.

Военният му махна с ръка и отново се обърна към жената:

— То ви спаси живота...

Лицето ѝ изрази удивление и известно объркване. Той премести поглед върху Пират и добави:

— За нищо на света не бих го повярвал, ако не бях видял със собствените си очи.

Пират измъчено огледа хората, търсейки пролука за бягство. Но тълпата около него бе тъй плътна, че беше невъзможно да се промъкне през нея. Кучето подви опашка и заскимтя.

— Е, приятелю, не се бой — ласкаво рече военният, който много приличаше на цифрата седем. — Никой няма да те докосне...

— Но това е наше куче, на института — прозвуча изумен глас.

Из тълпата в кръга влезе дебел, важен човек и бавно започна да обяснява на другите, че кучето е избягало от лабораторията.

Пират веднага позна говорещия. Предишното чувство — смес от страх и преклонение, отново го обхвана. И той не се възпротиви, когато Евгений Иванович го хвана за врата с някаква любезно подадена връвчица и го помъкна след себе си.

Така Пират отново се озова в института. Но положението му тук рязко се измени.

Евгений Иванович изследва песа и заяви, че поведението му при спасяването на жената и детето не е било случайно. Оказа се, че Пират е придобил поразителна способност да пресмята. Възможно е причината да е в онзи удар на електрическия ток, когато Евгений Иванович неправилно го включи в уреда. Слабите следи, образувани в

мозъка на кучето по време на занятията с Малкия Стопанин, постепенно са се усилвали в лабораторията по време на опитите. Електрошокът е послужил като необичайно силен стимул. Комбинирането на числата е придобило приоритет в един голям дял от мозъка и сега Пират възприема окръжаващия го свят чрез това свое качество. Благодарение на него кучето може да предвижда събития или, както се изрази Евгений Иванович, „да изчислява бъдещето“.

— В това няма нищо свръхестествено — говореше той на конференцията. — Още в началото на цивилизацията човекът, като е наблюдавал и броял вълните, които се плискат на брега, се е научил да предсказва кога ще дойде следната вълна, каква височина ще има приблизително. А сега на всички ни е известно, че бъдещето може да се изчислява и степента на точност на изчислението ще зависи само от това, колко детайли от настоящето можем да отчетем, с каква точност в пресмятанията отчитаме тенденциите на развитие и произвеждаме екстраполацията. Ако започнем да изчисляваме например какво ще стори в следващата минута уважаемият председател на нашата секция (кимване към председателя) и ние въз основа на познанията ни за неговата биография, навици и тъй нататък (смях в залата) решим, че той ще пожелае да се изкаже, а вместо това той си налее вода от гарафата, оттук съвсем не следва, че трябва да изпаднем в униние и да изгубим вяра във възможностите за прогнозиране. Нашата грешка ще свидетелствува не за слабостите на футурологията, а само за това, че ние недостатъчно сме отчели физиологичните особености на организма на нашия председател в дадената минута. Бъдещето може да се изчислява с пълна достоверност при условие, че притежаваме абсолютна информация и умеем идеално да изчисляваме. А мозъкът на нашия Пират е добил тази способност да изчислява в твърде голям мащаб.

След конференцията Евгений Иванович започна да се отнася към Пират с удвоено внимание. Чрез проводниците той включи мозъка на Пират към система от апарати и машини. След няколкомесечна тренировка мозъкът на кучето започна да работи като истинска изчислителна машина и за частици от секундата умножаваше седемзначни числа. Отговорите се появяваха върху екрана на осцилографа и върху печатащото устройство. Тях ги разшифроваше и проверяваше самият Евгений Иванович. Особено поразителни

резултати се получаваха при комбинацията кучешки мозък — изчислителна машина. Те заедно успяваха да решат такива задачи, които преди това изобщо не се поддаваха за обработка на ЕИМ.

В института към Пират се отнасяха с растящо почитание не само кучетата, но и хората. Да храни Пират се разрешаваше само на любимия му лаборант. Но сега не кучето трябваше да проявява радост при вида на човека, а човекът — при вида на кучето. Иначе вундерпесът се отвръщаше от храната, без да я подуши дори, като с целия си вид говореше: „Ако аз не съм ви драг, то и храната ви не ми трябва“.

Евгений Иванович лично проверяваше как хранят и къпят Пират. Той всяка седмица преглеждаше резултатите от медицинските изследвания и много се вълнуваше, ако внезапно у кучето се повишеше РОЕ или му спаднеше хемоглобинът. Причината на това внимание към Пират се дължеше и на факта, че Евгений Иванович вече няколко години усилено търсеше материал за дисертация. И ето че самата съдба му изпрати успеха. Може ли да изпусне такъв случай?

Сами разбирате, че съглеждайки Евгений Иванович, Пират вече не се спускаше в очакване на мъмрене или тупаница. Скоро той престана и да върти опашка при появата на „шефа“, а после все по-често и по-често муцуната му започна да добива странно изражение. Очите шареха, носът потръпваше, а долната челюст се отпускате и през полуотворената уста се показваше краят на розовия език.

Това изражение много безпокоеше Евгений Иванович, който желаше да знае всичко за своя любимец. Но нито най-добрите ветеринари, нито каквито и да било други лекари или ученикинетолози не успяха да разшифроват загадъчното изражение на кучешката муцуна. Едни предполагаша, че Пират по този начин „се замисля“. Други с тревога говореха за пренатоварването, което изпитвал при сложните изчисления кучешкият мозък.

И, разбира се, нито един от тях не можеше да предположи, че това беше чисто и просто израз на презрението, което сега Пират изпитваше към Евгений Иванович. Че как не, нали „шефът“ изчисляваше далеч по-лошо от него...

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 32/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.